

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**ITINERARI[I] || ITALIAE || RERVMQ. ROMANARVM || LIBRI
TRES ||**

Schottus, Franciscus

Antverpiae, 1600

Narnia

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70633)

*viam Romanam, qua via Latina est, occupare conatos esse: quam veteres inscriptiones Coloniam Interamnā Lirinā videntur appellare, ad differentiam municipij Interamna Nahartis, ut nominant urbem Umbriæ, de qua iam verba facimus. Verum dumtaxat hæc admonéo, ne lector in eos auctores licet doctos incidens, simili errore capiatur. Interamnatum Nahartium ager, ut antiquius, ita & nunc propter situm & aquarum dulcium abundantiam summè fecundus est; nimirum in descensu Appennini, meridiem & inferum mare versus eius positi colles & campi (quos *infernates* idcirco Vitruuius appellat) perpetuis fontium ac fluminum riuis irrigui, ad solis radios apricando, procreátorum omnium fructuum oportunam facultatem habent. Nec mentiri Plinium re ipsa compertum est, scænicia quotannis tria vel quatuor admittere Interamnata prata, nec nõ postea in pabulo non minus emolumenti dare: quod quidem incredibile nostratibus videbitur, sed productæ in conspectum vastæ magnitudinis rapæ xxx. librarum amplius pōdo, quarum septenas iusto pondere a sinum onerare posse affirmant, fidem facient: nec non Plinius quadraginta librarum se vidisse scribit libro xviii. Naturalis historiæ.*

NARNIA

PER Narniam via Flaminia Oriculum proficiscere. Narnia in aspero difficili que monte & magna ex parte abrupto posita est, cuius imas radices abruptosq; scopulos Nar fluius magno cum fragore lauat, à quo Narniam appellatam Liuius, & Stephanus Grammaticus in vibium lexico testantur. Eius situm ita Martialis poëta depingit libro vii. Epigrammatum:

*Narnia sulphureo quam gurgite candidus amnis
Circum ancipiti vix adenda iugo.*

Nequi-

Nequinum prius nominatam fuisse, incolasq; *Nequines* cum à Romanis subiugarentur, idem *Liuius* affirmat. Infami scilicet nomine ob inertiam & prauos oppidanorum mores, ut voluit quidam, vel à loci iniquitate, de qua locuti sumus. Aspernati tamen postea nomen Romanorum coloni, cum eò deducerentur aduersus *Vmbros*, & *Narnienses* à *Nare* flumine, ut diximus, appellari maluerunt. *Samnitibus* tum *Nequines* confederatos fuisse, triumpho *Capitolini* demonstrant, cum quibus victi triumphatiquè fuere per *M. Fulvium Pætinum* consullem anno vrbis *CDLIV.* quo tempore & colonia eò deducta est. Nunc oppidum oblongum ædificiis satis elegans est, rerum copia lautum ob agri vicini fertilitatem: licet aliquando bellorum calamitatibus inuolutum clades ingentes patrum memoria acceperit. Prætergressis oppidum apparent à dextris supra *Narem* admirandi ac longè conspicui pontis fornices ac minæ ingentes: qui duos præaltos & abruptos montes subterlabente flumine solebat coniungere, ut æquali via transitus ab oppido *Narnia* pateret in montem aduersum. Ex manubiis *Sicambri* cis constructum sub *Augusto* quidam autumant, & *Procopius* *Augustum* eius auctorem memorat, haud vnquam pontis arcus celsiores à se visos scribens. Quæ adhuc eius reliquæ supersunt ex lapide quadrato prægrandi, pilis vastissimis sublimes arcus impositi, me hercle, demonstrat florentis imperii maximum & insani sumptus opus hoc fuisse. Nec de alio ponte loqui *Martiale* puto epigrammate iam antè citato ad *Narniam*.

*Sed iam parce mihi, nec abutere Narnia Quinto,
Perpetuo liceat sic tibi ponte frui.*

Per viæ *Flaminia* vetusta monumenta, &
Oericulani municipij ruinas maximas perges ad
Tibis.

Tiberim. In transitu quidem videbis ædificiorum publicorum reliquias ingentes: templa videlicet, thermas, aquæductus, & aquarum castella subterranea: item porticus, theatrum, & amphitheatrum: quæ mole sua testantur amplitudinem & magnificentiam summam eius municipij, cum florente adhuc imperio staret & vigeret. Falluntur qui nobis *Italiam* describere, & eo loci nescio quam *Ocream* Sabinorum volunt fuisse, vel *Interocream*, olim inter Cutilias & Phalacrinem in agro Reatino positam via Salaria, ut ex *Itinerario Romano* colligimus. Ceterum Ocriculi municipij ruinas illas esse, testantur aperte statuarum antiquæ inscriptiones duæ, patri atque filia, propter thermas priuato sumptu ibidem extructas, ac reipublicæ donatas, publicè locatarum. Quas inscriptiones studiosorum in gratiam hîc subiicere visum est. Altera quidem in marmorea tabula legitur, quæ in oppido prope templum in plateis parieti inserta est, nec procul inde visuntur ipsa statuarum fragmenta patris ac filia. Altera basis est quadrata, foris ad viam posita, in qua filia statua erecta fuerat. Tituli quidem sunt isti:

L. IVLIO. L. F. PAL
IVLIANO

IIII. VIR. AED

IIII. VIR. I. D

IIII. VIR. QVINQ

QVINQ. II. DEST

PATRONO

MUNICIPII

PLEBS. OB. MERITA

L. D. D. D.

IVLIAE. LVCILIAE

L. IVLI. IVLIANI. FIL

PATRONI. MUNICIPII

CVIVS. PATER

THERMAS. OCRICVLA

NIS. A. SOLO. EXTRVCTAS

SVA. PECVNIA. DONA

VIT

DEC. AVG. PLEBS

L. D. D. D.

Tiberim postea traicies pontonibus ad Augusti pontem lapideum, cuius prægrâdes ruinae prolapsæ nunc fluminis alueû obstipant & onerant: atque inde ad Soractis montis radicem perges, vesperi in oppidulo Ariniانو pernoctabis.